

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 1 6

87. ARGANG

6. SEPTEMBER

1 9 7 5

PLUTSELIG, I SOMMER

(SIDE 236)

En katolsk mening om saken

Om valg, pessimisme og andre ting

Se på bildet et øyeblikk. Noen katolske ordenssøstre kommer — forundrede, motvillige, brydde — bort i en kommunistde monstrasjon i Roma. Freidige unger svinger røde bannere foran søstrene.

Bildet fikk meg til å tenke på det nært forestående kommunevalg her i Norge.

Men hva i all verden har det å gjøre med våre hjemlige problemer? Vel, la meg ihvert fall forsøke å forklare dette:

For mange mennesker — ikke minst for de unge antakelig — virker den politiske diskusjon nå om dagen i Norge mer og mer som matnyttig gnål. Tar jeg helt feil?

Det er vanskelig å se de store linjene, på begge sider. Det er vanskelig for politikerne å snakke om helt enkle, avgjørende ting. Det blir vanskelig for velgerne også selvfølgelig. Nylig sto det i en avis noe om at man på Nesodden fraba seg å få «de store kanonene» på valgbesøk. Folk på Nesodden ville snakke kommunalpolitikk, ikke noe mer.

Men det er vel kanskje ikke stor grunn til slik frykt høsten 1975? Heller ikke «de store kanonene» makter så ofte å prate om annet enn det som er matnyttig.

*

Muligens er dette noe av det farligste som kan skje i dagens demokrati.

Muligens er det livsfarlig når folk flest synes at politikernes drakamp er kjedelig.

For når det skjer, er det noen som går ut på fløyene og ser etter mer spennende førere og mer dristige ideologier. Ja, vi har alt fått en forsmak på dette her hjemme, det skjer langt ut til venstre og langt ut til høyre, og det forteller noe skremmende om demokrati, og spenning og kjedsommelighet.

For hva skjer med alle oss som ikke kan leve på fløyene og som egentlig synes vårt demokrati er en ganske fin ting? Jo, vi sukker av valgdebattene og sier: Uff nei, i år er det ikke til å holde ut. Jeg gidder ikke stemme denne gangen.

*

Hvor skal dette ende? spør en avis.

Nei, si det.

Kloke hoder vil kunne belære meg en smule om det forestående valg. De kan peke på at jeg tar grovt feil, at dette faktisk har utviklet seg til et rikspolitisk oppgjør som demokrati og socialisme.

At det er bakgrunnen for at man på Nesodden ville være kommunalpolitiske.

All den stund det jo egentlig er et kommunevalg.

Javel, men jeg er lite overbevist. Folk tror ikke på de store skillelinjene mellom de demokratiske partiene, samme hvor dramatisk man forsøker å formulere motsetningene.

Og så blir mange kjed av det hele. Noe demokratiet lider under før eller senere.

*

Men bildet, hva med det?

Jo, det forteller tydeligere enn mange ord om virkelige motsetninger. Slik de merkes i land etter land nå syd for oss. Portugal, Italia, Hellas, Spania.

Ikke mellom Kirke og Stat, skjønt det også er et alvorlig problem.

Men mellom de pålitelige og arbeidssomme og de som utnytter situasjonene og ser det hele som en nødvendig og blodig kamp.

Kort sagt: Mellom de alminnelige som trenger demokratiet for ikke å bli trampet ned og de som forsøker å vinne all makt for sin egen gruppe.

*

Er dette en pessimists tale? Det tror jeg knapt.

Og sammenlignet med Henrik Groths dommedagsvarsler er det ganske pent.

«Verdens Gang» presenterte ham nylig på denne måten:

— Vi går langsomt mot avgrunnen. Alt håp er ute.

Dette meddeler Henrik Groth over krabbesalaten, med et syrlig smil som slett ikke er blottet for triumf. Dere kan ha det så godt, som ikke hørte på meg.

— Solsjenitsyn er kanskje det eneste menneske som i dag ser verdens elendighet i det enorme perspektiv. Den menneskelige verdighets nær forestående undergang, ormen som allerede har boret seg inn i frihetens hjerte, den moralske oppløsning i Vesten, tyranniets seier.

Slik taler dagens Henrik Groth. Den tidligere salgs-sprudlende forlagssjef, den selvutnevnte minister i Gledesdepartementet, har slått an toner i moll. Fra hans kontor i Farmand drønner ukentlig dommedagsprofetiene, noe á la «Die Untergang des Abendlandes», og artiklene sprer seg nå videre til den danske weekend-avisen Berlingske og den amerikanske New York Times.

I Cappelens festskrift til ham på 70 års-dagen karakteriserte gratulantene han som åndslivets fyrtårn i Norge, som kardinalen, kulturlivets eminense. Har han ikke i den senere tid føyd til drag fra den mørkets fyrste som Faust omgikkes i Helvete, trekk til Mefisto, kledd til sort messe?

Hør disse brokkene fra hans artikler:

«Det er vanskelig å bevare troen på demokratiet. I dets kromosomer synes å være innlagt en drepende faktor: Utviklet til sin endelige bestemmelse vil systemet dø av sine egne giftstoffer».

«Vi er til salgs. Vi har ingenting å dø for, hverken ferdeland, tro eller livsverdier».

«Skritt for skritt, nesten umerkelig, vil vår feighet, vår mangel på absolutte verdier, vår politiske blindhet, anbringe oss der, hvor realistiske og taktfulle hensyn til overmakten blir opphøyet til menneskelige dyder. Det er dette vi kaller finlandiseringen . . .».

Den danske forfatter Hans Lyngby Jepsen har også vært opptatt av Groth's siste salve. Han skriver bl. a.:

Det er noget fascinerende og samtidig skuffende ved den norske forlægger Henrik Groths analyse «Mod afgrunden» af Vesteuropas situation — fascinerende fordi den trækker de store linier op, som fører ham til en bekræftelse af Solsjenitsyns dommedagsprofeti — og skuffende, fordi der står så lidt om de værdier, den vestlige og formentlig fortabte verden vil drage

med sig i faldet, som ifl. profetien skal ske inden for de kommende to eller tre årtier.

*

Men til slutt sier han:

Splittelsen mellom Skandinavien, især vist Danmark og Norge, og de sydlige europæiske lande er øget efter Danmarks tilknytning til EF, ikke økonomisk men i den retning, de enkelte landes politik bevæger sig. Den skandinaviske forlægger Henrik Groths bekymring falder sammen med den gammelrussiske forfatter Solsjenitsyns i en fælles dommedagsprofeti, men på de premisser er det for tidligt at aflive Vesteuropa og den vestlige civilisation. Går det så galt, som vore værste sortseere forudsiger, sker det sandsynligvis af helt andre grunde.

At Vesteuropa er i en politisk og ideologisk krise, skal ikke nægtes, men den har ikke helt de årsager og ydre konturer, Groth og Solsjenitsyn antyder. Det vil være lige så rimeligt at si, at det er kapitalismens indre krise, eller at kapitalismen i praksis har vist sig at modarbejde demokratiet. Og det er jo det motsatte.

Efter al sandsynlighed er forsvarsviljen i Vesteuropa alvorligt svækket. Det skyldes at folk spørger: Hvad er det for værdier, vi skal forsvare? Hvis det er et status quo, så find andre soldater at sende til fronterne! Man kan hverken forvente eller forlange at folk skal slås for værdier, de ikke tror på, eller goder, de ikke reelt ejer. Det gælder derfor om at ændre folks stilling til goder og værdier, og sker det ikke, det har Groth ret i, så kan vi godt begynde at indstille os på det autoritære styre i en eller anden form.

*

Sett under ett er de to flinke pessimister. Dyktige og kunnskapsrike. Men vi kan jo ikke leve på noe slikt.

Noen er forlengst trett av politikernes valgtaler. Men vi andre er jo nødt til å tro på dette demokratiet, vi har ikke sett noe bedre.

Slik sett går dagens skillelinjer omtrent her:

Mellom de som velger demokratiet med alle dets svakheter og smutthull og kjedsommeligheter og alle de som nok en gang vil erobre verden med vold.

Pessimistene er bare tilskuere til denne kamp.

Men vi andre har kanskje glemt å være takknemlige for at vi ikke har det mer «spennende».

Eller enda verre:

Kanskje vi bare virker «motvillige» og «brydde».

H. Groth

Forside- bildet

REDAKSJONELT:

HVOR KJEDEDELIG EVIGH

Dette hendte den 11. august: Pave Paul kom med helikopter tilbake fra sin sommerresidens i Castelgandolfo. Nesten med en gang han trådte ut av flyet, tok vinden et kraftig tak i den kappen han hadde over skuldrene, blåste den over og rundt øynene hans og blindet ham fullstendig et øyeblikk. Inntil hans privatsekretær, mgr. Macchi og en sikkerhetsoffiser hjalp ham fri.

Vel, det hendte plutselig. Og en pressefotograf fikk uventet disse menneskelige bildene.

NR. 16

Det er valg i Norge om noen dager, på side 234 i dette nummeret snakker vi om VALG, PESSIMISME OG ANDRE TING.

■ På side 238 starter vi offentliggjørelsen av en serie som vi har kalt, OM PALMER OG EVIG LIV.

Men vi har også andre ting denne gangen:

■ På side 240 anmelder Karin Gullerud-Johansen høstens første norske roman, Kåre Holts SJØHELTEN.

Dessuten har vi som vanlig våre klovnerier, filmnytt osv. Samt bilder og stoff om et forestående jubileum: MARISTENE HAR VÆRT HER I 50 ÅR. (side 242).

RED.

Som andre blir vi på redaksjonen ofte så opptatt av dagsaktuelle begivenheter og kommentarer, at vi glemmer å streke opp de store linjer. Vi prøver å rette på noe av dette når vi i nummer 16 — på de neste sidene snakker om noe så alvorlig som *kjødets oppstandelse og det evige liv*.

Hvordan oppfatter en katolikk disse ordene?

Kan vi få sagt noe om dette så andre får svar på sine spørsmål?

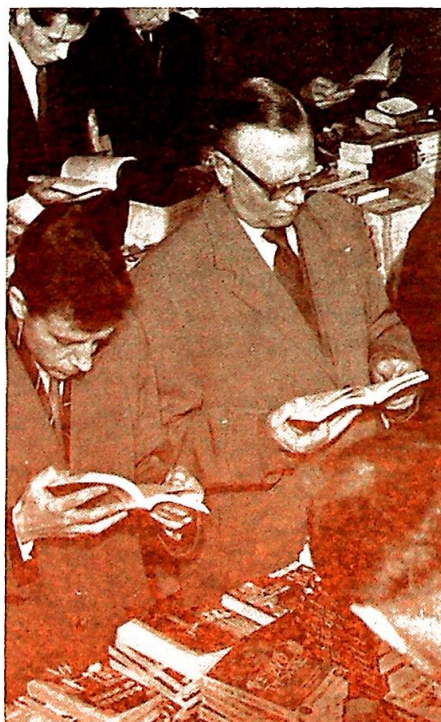
I Arbeiderbladets lørdags-ekstra for den 23. august sto det en liten epistel som ble kalt DIALOG hvor forfatteren stillferdig og ganske sympatisk rører ved vanlige folks undring:

«Er du redd for døden», spurte han.

Det var etter middag. Han lå på den ene tresofaen i kjøkkenet og jeg lå på den andre. Han var en gammel ensom mann som hadde levd sitt liv i skogen som tømmerkjører, og jeg var en av de personer som sto ham nærmest. Jeg var ganske ung og svarte som sant var akkurat da, at jeg følte ingen redsel for døden. Jeg sa det var et tilbakelagt stadium for meg.

«Jeg hadde en gang en periode i begynnelsen da jeg begynte å seile, men nå er det over. Hvorfor — det er jeg ikke helt sikker på, men jeg tror det har noe med en universell innsikt å gjøre, fordi jeg har reist såpass mye rundt i verden».

Jeg kunne tydelig se at han ble vred over svaret, men hva kunne jeg gjøre ved det? Jeg syntes at jeg skyldte han et ærlig svar etter alt det han hadde gjort for meg — selv om han ble opprørt.

Bøkene kommer

Høsten og bokflommen hører sammen. I denne måneden har forlagene åpnet forundringspakkene. Vi starter i dette nummer av ST. OLAV med en omtale av årets første norske fra Gyldendal og kommer tilbake neste gang med flere nyheter.

ER ETEN?

Egentlig noe vemodige, litt triste linjer. Selv om de fleste ikke tar seg en hvil på en trebenk er tankene og den lille praten lik for mange av oss. Man vikler tilbake for de store ord.

Muligens fordi svært mange lenge med skepsis har hørt de kristne prate om himmel og evig liv som om det dreiet seg om at noen tusen i hvite klær viftet med palmer, i all evighet.

Det høres ikke bare kjedelig ut for de fleste, det virker like skremmende som å høre en dårlig salme sunget med «følelse».

Vi håper derfor at både de på trebenken og de som hviler på mykere divaner, setter seg opp og leser artikkelen OM PALMER OG EVIG LIV.

A. R.

Ny filmspalte

Efter at de nå har laget vårt filmstoff i mange år, har dominikanerpatrene på grunn av andre plikter måttet si takk for seg i spalten. Men det er vi som skal takke, de har gjort en ypperlig innsats i dette kulturhjørnet i ST. OLAV.
RED.

Den
6.
september

Vil
De
høre
en
katolsk
mening?

■
Så les
St. Olav
hver
14. dag

En
klovn

Det hender at jeg kikker på avisannonnene. Av og til med utbytte.

I forrige uke fant jeg en reklame for en ølkro hvor det faktisk sto:

I kveld: NEMESIS

I morgen: KREPSAFTEN

I en fremmedordbok står det at ordet nemesis egentlig betyr noe med den straffende gjengjeldelses gudinne, noe om en rettferdig gjengjeldelse. Men overgangen fra det til en hyggelig krepsaften er for brå.

Gøyalt var det selvfølgelig, men litt skremmende også. Særlig da jeg oppdaget en annen opplysning i denne annonsen, at det var aldersgrense på 24 år.

Hva i all verden foregikk disse to kveldene? Fikk de overlevende kreps og hvitvin? Eller går det en nemesis i alt, også her?

Vel, unn Dem av og til å lese slike annonser. Om matsteder, møter, turer i det frie, salg og kjøp, funnet og mistet og glemt igjen.

Det er ikke bare det at man kan være heldig å finne virkelige morsomme småting som dette med nemesis og kreps.

Vi kan kanskje også langsomt motarbeide galskapen bare ved å snakke om dumhetene og le av dem.

Det klarer seg jo ofte.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 95 18

En katolsk mening om saken

OM PALMER OG EVIG LIV (1)

ST. OLAV gjengir her og i neste numre Louis Evelys tanker om ordene «kjødets oppstandelse» og «det evige liv». Vi vet at disse tankene er kjent stoff for noen, men regner samtidig med at hans tanker er ukjente og spennende for mange andre.

Evely som i dag er en av de mest leste katolske forfattere av religiøs litteratur begynner med å si at mange kristne har kjørt seg fast i et uføre når det gjelder disse to trosartiklene. Og så fortsetter han:

De tror ikke virkelig på kjødets oppstandelse, og derfor har de heller ikke noen særlig brennende lengsel etter evig liv. De forestiller seg en himmel full av sjeler, hvor kjeruber og serafim, «makter» og «herredømmer» ferdes — et fullstendig ulegemlig liv, bortset fra scenariet, som er temmelig gammeldags i stilen, med palmer, troner og kroner; og tanken er for øvrig at en skal tilbringe hundre prosent av tiden (uten en sjanse til pause) med å betrakte Guds majestet. Selv om en føyer musikk til bildet, øver det knapt noen uimotståelig tiltrekning.

Hvem vil sette seg ned og beskrive for oss en himmel som svarer til det vi kunne ønske oss? Kjødets oppstandelse betyr det hele menneskes oppstandelse, med alle dets menneskelige drømmer og gleder, alle dets menneskelige tilbøyeligheter. Kristus åpner døren til et liv i evig lykke, og «kjødets oppstandelse» gjør det klart at denne overnaturlige lykke også kommer til å være en menneskelig lykke.

Vi må aldri forestille oss virkningen av gjenløsningen slik at den simpelthen betyr at vårt døde legeme vil bli levende igjen. Ordet «kjød» betyr her det hele menneske, med de svakheter dets natur medfører, i motsetning til Guds Ånds livgivende energi. Når vi sier: «Ordet blev kjød», mener vi ikke at Gud bare tok på seg et menneskelig legeme, men at han ble *menneske*. Og når Bibelen sier at «mennesket er bare kjød», betyr det ikke at «mennesket er ikke noe annet enn kjøtt». Kristus taler ikke om sjelens udødelighet, men om menneskets oppstandelse — enten til dom og straff, eller til et liv i lykke.

Himmelen vil bli noe vi vil sette svært stor pris på — iallfall i den grad vi har god smak. Selvfølgelig, dersom det skal bli guddommeliggjort, må alt som er i oss, renses og forvandles; men så langt fra å gjøre oss til engler, vil denne prosessen gjøre oss mer menneskelige. Å ta avstand fra alle menneskelige bånd, fra alt som heter

glede og fornøyelser, er ikke den eneste måten å komme til himmelen på. Et dypt og trofast forhold til et annet menneske kan også bringe oss dit. Det kristne ideal er ikke å vente tålmodig på at denne syndige verden skal ta slutt, men å foregripe denne begivenheten, ved å sette alt inn på å skape de første ansatser til Guds rike. Det er tale om både kontinuitet og brudd. Himmelen blir ikke rett og slett en fortsettelse av denne verden. Skjønt en himmel full av sjeler ikke er særlig tiltrekkende utsikter, kan vi heller ikke si at himmelen bare forlenger ut i evigheten livet som det er her og nå. Kanskje finner vi en dag en måte til å forlange gamle folks liv i det uendelige, men det er langt fra sikkert at dette kommer til å øke gleden ved livet, hverken for dem selv eller for noen annen.

Det kan være verdifullt å stille spørsmålet: Hvem ønsker å leve for bestandig? Hvem finner livet så deilig at han ønsker det aldri skal ta slutt? Finnes der noe i ditt liv som du ville ønske skulle vare *alltid*? Er det noen du elsker så høyt at du gjerne ville ha dem der til evig tid? Er det noen for hvis skyld du selv gjerne ville leve til evig tid? Elsker du den skapte verden høyt nok til at du vil tilbringe din evighet i den? Eller har du omhyggelig utelukket den, for å frelse din egen sjel? I Bernanos' *Underet i de tomme hender* er skildringen av landsbyprestens død særlig vakker, fordi den avdekker hans gjenløsende kjærlighet: «Jeg har elsket menneskene høyt, og dette de levendes land har vært meg meget kjær. Jeg kommer ikke til å dø uten tårer . . .» De som dør slik, vil bringe med seg inn i Riket den delen av denne verden som de har elsket så høyt at de har oppdaget hvor deilig den er. Vi skal bli frelst sammen med alt det vi har elsket. Vårt håp om gjenløsning er proporsjonalt med vår evne til kjærlighet.

Hvem ønsker seg egentlig en evig verden, et liv som aldri tar slutt? Det ville være en knugende byrde. Bare Gud kunne orke et evig liv; bare Gud elsker tilstrekkelig til det. På alle andre må tanken om å fortsette for bestandig, simpelthen virke forferdelig. Når Kristus lover oss evig liv, betyr det at han vil gi oss del i *sitt* liv. Det betyr ikke sjelens udødelighet, eller den samme slags liv som vi har levd i denne verden; det er et liv i kjærlighet. Kristus er oppstandelsen og livet, fordi han tilbyr oss en del i et liv som er så rikt og så givende at vi ikke er i stand til å ønske, eller en gang forestille oss, at det

skal ta slutt. Å være lei av livet betyr at en ikke lever hans liv, at en ikke elsker (hvilket man er tilbøyelig til å uttrykke med ordene: «Ingen er glad i meg»). Å lengte etter at livet skal ta slutt, betyr at en ikke ennå er verdig til å få det fullendt. Når en er femten, kan en se døden i møte med sinnsro, og en er forbauset over og ser en smule hånlige på de voksnes forsiktighet, på deres frykt-somhet og deres måte å klynge seg til livet på. Men ikke å ha smakt og satt pris på livet, betyr at det ennå ikke er tiden for å dø. Dette er ennå ikke øyeblikket til å gjøre livet evig.

Vårt liv vil bli gjort fullkommengjort først når vi ønsker at det skal fortsette bestandig. Vi må ikke dø før vi er kommet dit; Nåværende liv, fremtidig liv og evig liv. Vi må ikke forestille oss himmelen som en fortsettelse av denne verden, heller ikke som en fullstendig ny verden. Fristelsen er selvfølgelig å se fram til en tilstand der alt er snudd opp ned: Jo større ens skuffelser har vært i denne tåredal, desto større er ens fortjener, og desto større blir ens evige lykke. Og tilsvarende, «hver gledesstund du fikk på jord, betales må med sorg» — eller enda verre, hver eneste glede i denne verden må betales med en straff i den neste (for det at en

kan fornøye seg i denne verden, peker på en automatisk ut til fordømmelse). En må lide, og det eneste valget en har, er å gjøre det nå eller senere. Denne kompensasjonsteorien er en svært populær overforenkling.

Det evige liv begynte for oss med dåpen. Vi er i evighet. De som ikke har følt noen glede ved Guds nærvær og kjærlighet i denne verden, vil heller ikke kunne kjenne ham i den neste. Hele hensikten med våre prøvelser i denne verden er å venne oss til Gud og gi oss smak for hans salighet. Vi gjør intet annet i denne verden enn å møte Gud, bak alle de tegn og alle de skikkelser han velger for å lære oss og kalle oss, slik at han kan finne ut om vi vil ha glede av å være sammen med ham for alltid. Dersom vi ikke har lært å elske ham, da er det ingen vits å komme til himmelen; da ville vi bare vandre ustanselig og hvileløst omkring, på leting etter våre yndlingssynder, og ute av stand til å finne noe tiltrekkende i det som alle andre setter pris på — like malplassert som en ku i kirken.

Guds rike er inne i oss nå. Om der er tider da vi ikke føler denne forsmaken som en glede og et indre lys, da burde vi føle oss meget urolige, for da er det fare for at vi aldri virkelig kommer til å oppleve den. Den hellige ånds gaver burde gjøre oss i stand til å erfare Guds verden; dersom den verden ikke betyr noe for oss, er det fordi vi står ham imot. Han setter oss i stand til å *recta sapere* — å smake og glede oss ved de rette ting. Uten ham kommer vi til å finne like liten smak ved dem i himmelen som vi gjør på jorden. Det eneste evige liv vi får, er det som allerede er begynt.

Jeg tror at helvete godt kan være en fortsettelse av de fornøyselsene vi har vært på jakt etter her: et uavbrutt mondent selskap; utallige kjærlighetsløse kontakter; en ustanselig, formløs, febrilsk aktivitet. Det kommer ikke til å være bruk for ildovner eller glødende tenger eller sydende olje for å pine folk. Små elektriske varmeovner vil klare seg: fornøyselser i all evighet — hvor uendelig meget mer tilfredsstillende ville det ikke være å arbeide. Alt det de fordømte kommer til å ha, er de tingene de var så ivrige etter å skaffe seg på jorden: suksess, underholdning, penger, frihet — ting hvis djevelske natur de ofte følte, men som de allikevel ustanselig vendte tilbake til, med en pervers målbevissthet. De kommer ikke til å bli kastet ut, undertrykt eller pint, men blir bare gjort evige i den tilstand de er. Så alt det de ønsket, var å få være i fred?

Akk, de kommer til å få være i fred for bestandig. Den grenen som er skåret av vintreet, visner hen; hver gang vi merker en følelse av å visne, å tørres ut, å skrumpe inn, er det en anelse av helvete vi merker. Helvete er en oppløsningsprosess, som aldri tar slutt. Den begynner på jorden med et indre anarki, hårdhet, isolasjon. Det blir fullstendig i ensomhet, kaos, i en uthuling av våre menneskelige muligheter, i den skrekkelige frihet som består i å være fri for alle bånd, å ikke kjenne noen form for kjærlighet i det hele tatt. (Fortsettelse)

Ny
bok

SJØHELTEN

Av KARIN GULLERUD-JOHANSEN O.P.

Man sitter og veier bokhøstens første roman i hånden. Stor er den ikke heller ikke tung, knappe to hundre sider, og den bærer tittelen SJØHELTEN. En rask titt forteller at helten er Peter Wessel Tordenskiold, den sagnomsuste, og man faller i tanker. Hva vil forfatteren med Tordenskiold? Hvorfor skriver Kåre Holt en roman om Tordenskiold — i dag, i 1975? Sikkert gir sjøhelten liv oppslag til mang en god historie, men det kan også ligge noe annet under. Man minnes fjorårets brudulje omkring KAPPLØPET, romanen om Roald Amundsens ferd til Sydpolen og blir lett urolig. Kåre Holt ble jo den gang beskyldt for å ha kastet skitt på en av nasjonens store sønner, for å ha trukket helten ned på det menneskelige, det altfor menneskelige plan. Skal nå Tordenskiold få samme behandling, han som ikke bare er én, men to nasjoners stolthet?

Med spenning åpner man boken på første side og blir snart fanget inn. At en roman om Tordenskiold blir spennende, er ikke noe å forbauses over. Det er nok å ta av som kan gi spenning og dramatik, både under og mellom slagene. Her er sjøsprøyt og kanontorden, hvislende kuler og sprakende ild, eksplosjoner og skrik fra sårede menn, men også spionasje og hoffintriger, en oftest forgjeves kamp for forsyninger og lønn til soldatene, jakt på rømte matros og påfølgende avstraffelse.

Boken er ingen Tordenskiold-biografi i romanform. Kåre Holt har grepet sin helt på ett bestemt punkt i hans liv — like før han når høydepunktet på sin løpebane. Den 25 år gamle Peter Wessel er nettopp blitt

adlet under navnet Tordenskiold, og større hedersbevisninger er innen rekkevidde. Det gjelder bare å utmerke seg, og det skulle krigen gi rikelig anledning til. Vi er i året 1716, og den store nordiske krig nærmer seg slutten. Svenskenes Carl XII har tapt Europa og vil nå ta Norge i steden. Frederik IV, den dansk-norske monark, prøver ikke bare å holde ham stangen, men drømmer endog om å gjenerobre tapt land. Men motet og innsatsviljen står ikke i forhold til ærgjerigheten.

Tordenskiold er lut lei av den forsiktige krigføringen, men han har ennå ikke en så høy stilling at han kan handle etter eget hode. Han er på vei til Norge, til sin overordnede, med en del av Nordsjøflåten da han få vite at svenskene har skip liggende i Dynekilfjorden. De skal bringe forsterkninger til kong Carls tropper som ligger foran Fredrikshald for å ta byen og festningen Fredriksten. Tordenskiold vet at han setter alt på ett kort dersom han angriper uten å ha ordre til det, men fristelsen blir for sterk. Lykkes angrepet, har han ikke bare reddet Fredriksten — og Norge — i denne omgang, han har også brakt seg selv nærmere sine ønskers mål.

Forspillet til Dynekilslaget opptar tre fjerdedeler av boken. Det stiger og stiger, inntil kampen endelig braker løs. Midt i det hele står Tordenskiold, med forkjærlighet kalt Kattegats skrekk. Han er synlig eller usynlig til stede overalt — i Carl XII's mareritt, i menigmanns geriljavirkosomhet, på «kunnskapsmennenes» ferder, i kvinnenes drømmer. Om bord har han en merkelig makt over mannskapet som han prøver å mestre

heller med det gode enn med det onde. Det er bare ved hoffet i København han ikke har lykken med seg, der viser man oppkomlingen åpenlys forakt.

Han er avgjort bokens helt, han rager opp over alt folket, over monarken også — en eventyrlig skikkelse. Men myten om Tordenskiold, spunnet alt i hans levetid, har skiftet med tidene. Hans nære ettertid gjorde ham i pietismens ånd til en «eiegod, tedrikkende, lammefrom nikkedukke». Senere er han blitt tatt til inntekt for både dansk og norsk patriotisme, og han figurerer i begge lands nasjonalsanger. I dag trenger vi vel hverken å forsvare ham eller bruke ham som nasjonalt symbol, og moderne historieforskning har gitt oss større kunnskap og forståelse, både når det gjelder tiden og mannen. Vi kan derfor gi et mer nyansert bilde av helten, noe Kåre Holts Tordenskiold-portrett er et eksempel på.

Allerede presentasjonen av helten viser at vi er kommet bort fra skjønnermaleriet: «Kommandøren er 25 år og værbit, tett i skuldrene, hodet sitter på en kort hals. Håret er vakkert. Det stritter ut om ørene i strie tuster. Han skyver det nå til side og leiter med fingertuppen etter noe som klør. Kommandøren har korte, blodfulle, litt butte, fingrer. Øynene er mørkeblå, med en dypere farge i grønt, som glimter til når han vender ansiktet opp mot de små hornrutene og prøver å stirre ut». Vi har foran oss en genial sjøkriger, et råbarket mannfolk, en veldig kvinnedlegger, en matglad og vinglad herre. Det som driver ham, later fremfor alt til å være ærgjerrigheten. I et fingert brev til forfatteren gir Tordenskiolds venn,

kapteinløytnant Michael Tønder, oss del i sine tanker om fenomenet Kattegats skrekk — men uten å gjøre krav på å komme med den fulle og hele sannhet. Han skriver: «Det var kommandør Peter Wessels mål i livet en dag å få stå bak Hans Majestets taffel som oppvartende kavaler». Et lite verdig mål, kan man si, men fedrelandsbegrepet var ikke det samme som i dag. Det hele var så å si legemliggjort i enevoldskongens skikkelse. Det var ham man tjente, det var han som var herre over liv og død, over heder og vanheder. Det er leietropenes tid. Hærførere og soldater kjempet — ikke for land og folk — men for fyrster, og da fortrinnsvis for dem som betalte mest.

Peter Wessel hadde Jessuten gått i en hard skole. Han hadde rømt hjemmefra i fjortenårsalderen, og sin første opplæring i sjemannskap og våpenbruk fikk han ombord på de dansk-norske slaveskip. Der lærte han også hvordan man overlever, og hvordan man kommer seg frem. I adelens øyne var og ble han oppkomlingen. Tønder skriver: «Jeg er kommet til — i ettertankens stillhet, at Kattegats skrekk, som han gikk under navn av, sitt liv til ende gikk omkring med en ond pine i sitt

indre — han ville for enhver pris innpå bringen av de store, men ble sjelden æret av dem». Men boken talar også om Tordenskolds «beske, men aldri sure ærgjerrighet», hans muntre glede ved å spille de mektige et puss».

Som motstykke til Tordenskiold står kongen av Guds nåde, svenskenes Carl XII. Til felles har de to store krigere «vågemotet, den blinde dristigheten, evnen til å gjøre det rette i løpet av et kort minutt — og seire, eller det urette — og tape alt». Men mens det tross alt står varme av Tordenskiold, fryser man i svensk kongens nærhet. Det står et sted at han synes å være av dem som kaster skygge også når det ikke er solskinn. «Kongen er mørk, likevel bleik, utilnærmelig, ikke sint, ikke vennlig, uten et ord, fryktelig, uten jåleri, i enkel uniform, rak, herjet, ung, men likevel eldet, et våpen også han —».

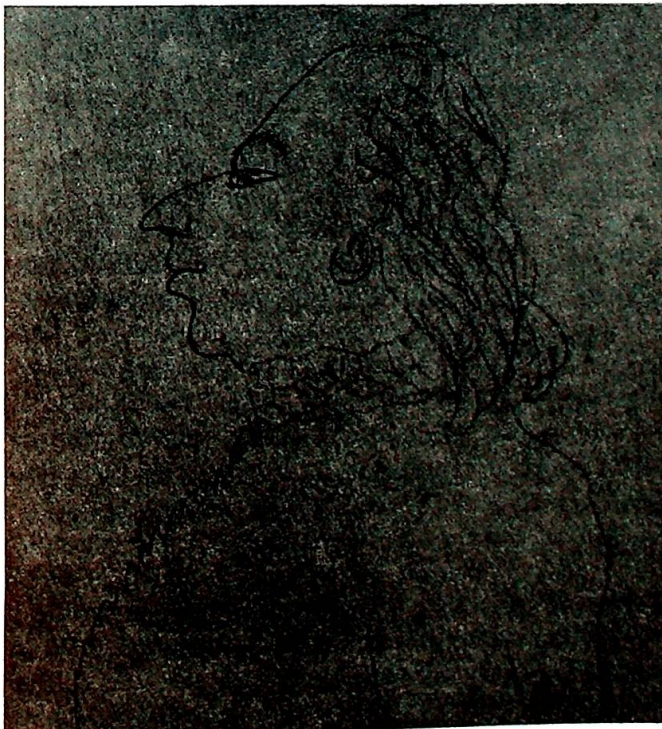
Alle mennesker i romanen, også heltene, er tatt i bruk av noe som er sterkere enn de selv. Krigen er alles herre, menneskene er dens tjenere og dens offer, med eller mot sin vilje. Det man sitter igjen med etter lesningen av SJØHELTEN er først og fremst inntrykket av krigens råskap og galskap. For de ledende er den et

Høstens første norske roman

spill der de kan vinne alt eller tape alt, det gjelder liv, ære og rikdom. Også de menige går med drømmen om umåtelig rikdom, men virkeligheten er annerledes: «Som oftest endte det med at di fikk nøye seg med en dram etter vellykket entring — men bartskjæren myste med det ene øyet langs sagtennene før han skar en knust fot av».

I bunn og grunn er krigen ikke bare grusom og vanvittig, men også unyttig. For sivilbefolkningen kan det nærmest være det samme hvem som vinner. Deres kår skifter ikke stort, men det som er sikkert, er at krigen bare utarmer den, trass i kampen mot det som oppfattes som fienden. Små glimt av fredelig idyll knuses ved tvangsutskrivning, kvelles i blod og vann. Målet mot denne sum av menneskelig lidelse blir heltens rolle tvetydig — han blir for oss en av dem som nører opp under ilden i dette helvete. Men ser vi slik på ham, da har kanskje også vi brukt heltens, tolket ham i lys av vår egen erkjennelse.

Kåre Holt:
SJØHELTEN
Gyldendal 1975.

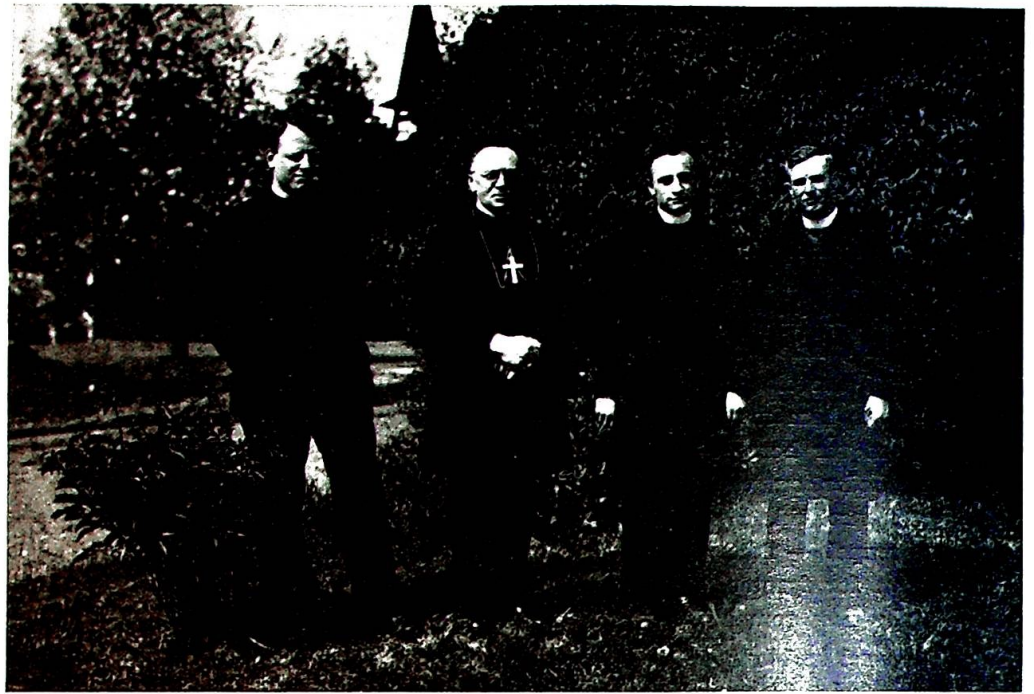

«Vi er kommet
bort fra skjønn-
maleriet»

(Tegning fra Per
Eilstrups bok —
Det Nye Forlaget)

Dette bildet ble tatt på Hønefoss i 1936:

Fra venstre ser vi pater de Paepe, biskop Mangers, pater Bzdyl og pater Rommelse.

MARISTENE HAR

Av pater

Ikke alle som leser denne overskriften er straks klar over at det ikke gjelder en eller annen ukjent sekt. Enda flere vil bli forbauset når det får høre at ordene har noe å gjøre med mennesker de selv har kjent, f. eks. med biskop Mangers, pater de Paepe, pater van Beckhoven eller pater Bzdyl, for bare å nevne de som har fullført sin oppgave i Kirkens tjeneste her i landet. Derfor skal jeg prøve å fortelle om denne gruppen av prester som med sine 2000 medlemmer arbeider verden over og som for 50 år siden sendte sine første representanter til Norge.

Siden Jesus satte budet om kjærlighet mot medmennesker likt med budet om kjærlighet mot Gud, kunne man vente at den kristne samvittighet stadig ville finne nye former for tjeneste av de nødlidende. Så oppstod det til forskjellige tider munke- og nonneordener som ved sine tre løfter skulle følge etter Kristus. Deres egen form for nestekjærlighet bar preg av deres tids spesielle behov,

som f. eks. eks. Camelianerbrødrene som med stor fare for egen helse ofret seg for fattige, syke mennesker.

I et eldre fransk leksikon står det at marister er en slags jesuitter, — noe som holder hvis man bare snakker om den ytre livsstil. Marister er ikke munk, synger ikke tidebønn sammen, har ikke spesielle drakter. De er simpelthen katolske prester som støttet av sitt felleskap, tradisjon og løfter står til Kirkens disposisjon.

Eter den franske revolusjon var det svært dårlig med religionsundervisning for ungdommen. Religionsundervisning ble stoppet på skolene. I Lyon i 1822 ble det dannet en gruppe unge prester «Societas Mariæ» — eller marister som skulle ta ungdommens oppdragelse i kristen ånd som en av deres hovedoppgaver. Lederen for gruppen var den tilbakeholdne Jean Claude Colin (død i 1875) som opprinnelig hadde en plan som omfattet prester, brødre, søstre og legfolk. Av praktiske grunner fikk hver gren av denne maristfamilien sitt eget u-

avhengige styre. Skolebrødrenes gruppe vokste kanskje mest fordi de møtte et presserende behov i Kirken. De er fremdeles i dag en av Kirkens største skoleordener og driver skoler over hele Afrika og Latin-Amerika for bort i mot en halv million elever.

I det nittende århundre ble det desuten stiftet flere nye klostresamfunn viet Kristi Mor. Det var en periode hvor katolikker rettet stor oppmerksomhet mot Maria, dels fordi Gud hadde trukket henne inn i sitt frelsesverk på en så intim måte og dels fordi hun i følge Lukas reagerte så helhjertet og spontant: Se, jeg er Herrens tjenerinne, det skje meg etter ditt ord.

Det var Marias holdning som Guds tjenerinne som Colin ville sette opp som et ideal for enhver marist, de skulle «prøve å etterligne Maria i hennes måte å tenke på, handle på, tale på». Han var tydeligvis mer opp-tatt av at Maria skulle etterlignes enn at hun skulle hedres, og i dette skilte

På Hønefoss i 1975:

Fra venstre ser vi pater Rommelse, pater Boekema, pater Neve og pater Ivens. (Dette bildet ble tatt av en femtemann, pater Mulligan).

VÆRT HER I 50 ÅR

Jacob Boekema

han og maristene seg fra de fleste Maria-grupper. Det annet Vatikan-konsils kapittel om Maria i dokumentet om Kirken ble en oppfyllelse av dette syn. Colin hadde bygget så mye på Marias tilbakeholdenhet både gjennom mange år i Nasaret og senere blant disiplene etter Pinsen, at det kom til å prege ordenen. Men han hadde også lagt stor vekt på Maris meditative og avventende holdning foran livets og kallets mysterier — en personlig daglig meditasjon ble, etter jesuittenes mønster, den viktigste delen av maristenes andaktsliv.

Colin var fascinert av Marias taushet i evangeliene, hun hevder seg aldri ved å gi uttrykk for den visdom hun utvilsomt samlet i Jesu nærvær. Ved ganske enkelt å være Guds tjenerinne gjennom hele livet, ble hun fullstendig kristen.

Idealet med å være til disposisjon for Kirken ble fort gjort til virkelighet. I 1836, fjorten år etter stiftelsen, ba pave Gregor XVI om misjonærer

til øyriket i Stillehavet. Blant de første marister som dro dit var St. Pierre Chanel. Etter en glimrende innsats som pastor i en menighet i Ain, reiste Chanel til en liten øy, Futuna, hvor han ble drept i april 1841 etter 3 års fullstendig mislykket arbeide. Men et år senere sendte de samme øyboere bud til naboøya og ba noen av Channels ordensbrødre om å komme og undervise dem i kristendom. (Chanel står i kirkekalenderen som skytshelgen for Australia). Fra Salomonøyene måtte maristene trekke seg tilbake på grunn av kannibalisme i 1840-årene, og de kom ikke tilbake dit før ved århundreskiftet. I dag teller maristene på øyene i Stillehavet rundt 350 mann. Ellers har ordenen også spredt seg til de fleste land i Vest-Europa, Nord- og Syd-Amerika og til Japan.

*

For femti år siden var Jan Olav Smit katolsk biskop i Norge, og trengte flere prester. Som nederlender let-

te han først i sitt hjemland. I landsbyen Glanerbrug kom han over et kloster med navnet St. Olav. St. Josef-søstrene hadde bygget dette klostret, som senere var blitt maristenes novisiatus for Nederland og Tyskland. Der traff biskop Smit den unge pater Jacob Mangers som hjalp til med undervisningen av nye prestekandidater. Samme dag fikk biskop Smit løfte om hjelp og i 1925 kom pater Mangers til Norge, hvor han senere ble betrodd ansvaret som biskop inntil han trakk seg tilbake i 1964 og flyttet til sitt hjemland, Luxemburg hvor han døde i 1972.

Ett år etter pater Mangers kom pater Pjotr Bzdyl, død 1974, en av de få polske medlemmer av maristpatrene, siden er kommet Gustav de Paepe, (+ 1965), Jan Rommelse, Anton Ivens, Jacob Boekema, Gerhard van Beckhoven (+ 1970), Jo Neve og Rory Mulligan. Disse prestene har arbeidet på mange steder i bispedømmet, men Stabekk er deres ordenshus i Norge.

Fortvilelse og ydmykhet

Fortvilelse er den høyeste grad av egenkjærlighet. Et menneske kommer dit ved bevisst å vende enhver hjelp i verden ryggen for å kunne nyte en desperat tilfredsstillelse av å føle seg fortapt.

Det finnes anlegg for en fortvilelse hos alle mennesker fordi det finnes hovmot i alle. Et hovmot som kan vokse som ugress og bli til selvmedlidenhetens stinkende blomster så snart våre egne hjelpemidler svikter. Og fordi våre egne hjelpekilder uungåelig vil svikte oss, så er vi derfor mer eller mindre utsatt for motløshet og fortvilelse.

Fortvilelse er det siste utslaget av et hovmot som er så stort og stivnakket at det velger forbannelsens fullstendige lidelse fremfor å motta lykken av Guds hender. Fremfor å bekjenne at Han er større enn oss, og at vi selv ikke er i stand til å fullbyrde vår skjebne.

Men det mennesket som virkelig er ydmyk kan aldri fortvile, for i ham finnes det ikke lenger noe slikt som selvmedlidenhet.

*

Det er nesten umulig å over-

vurdere betydningen av sann ydmykhet og dens makt i det åndelige liv. Når du begynner på ydmykhetens vei, får du også del i velsignelsen og den fullkomne ydmykhet er samtidig oppfyllelsen av all lykke. Ydmykheten inneholder svaret på alle store problemer i sjelens liv. Den er selve nøkkelen til troen hvorfra alt åndelig liv utspringer: for tro og ydmykhet er uadskillelige. I den fullkomne ydmykhet forsvinner all selvgodhet, og din sjel lever ikke lenger for seg selv eller i seg selv, men for Gud: og den er utslettet og gjemt i Ham og forvandlet til Ham.

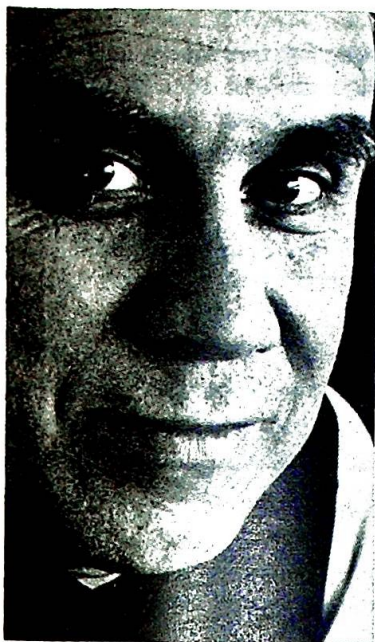
På dette punkt i det åndelige liv møter ydmykheten opphøvelsens storhet. Her blir enhver som selv ydmyker seg opphøyet, fordi sjelen som ikke lenger lever for seg selv eller på det menneskelige plan, men er befridd for begrensninger og forandringer i alt det skapte og lever i den Gud hvis makt og ære, visdom, storhet og evighet er blitt vår gjennom kjærligheten og gjennom ydmykheten.

Hvis vi var ute av stand til å være ydmyke, så ville vi også være ute av stand til å være lykkelige fordi det er ydmykheten som alene kan tilintetgjøre

Støtt St. Olav!

Gi et gaveabonnement!

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
			19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER, <i>Mariakirken</i> , Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550	lörd.:	18.00	—
	sønd.:		10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
	<i>Eikeli kirke</i>	19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
		9.30	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2		8.45	11.00
	<i>Biskopen og prestegården</i> , tlf. 21 214	19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
	<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII)		19.00	11.00
	<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)	8.00	
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634			11.00
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

Det finnes en falsk ydmykhet som mener at det er hovmot å strebe etter den høyeste storhet - kontemplasjonens fullkommenhet, den mystiske forening med Gud. Det er et av de største bedrag i det åndelige liv, fordi det først og fremst er i opphøyede forening at vi kan oppnå fulkommen ydmykhet.

Men det er lett å se hvordan denne feiltagelsen oppstår, og fra et visst synspunkt er det heller ikke noen feiltagelse. — For hvis vi rent abstrakt tenker oss lykken som en mystisk forening, som noe som fullender vårt liv og gir oss den høyest mulige lykke og tilfredsstillelse, så ville det være mulig å strebe etter den i selviskhet og hovmot. Og dette hovmot ville være enda større hvis vi også ble forledet til å mene at denne fullkommenhet var noe som vi igrunnen hadde rett til. Noe som tilkom oss, noe som vi hadde gjort oss forjent til.

På denne måten forestiller

mennesker seg den mystiske forening når de ikke vet at selve kjernen i denne forening er en så ren og selvutslettende kjærlighet at den tømmer sjelen for alt hovmot, utsletter den i betraktningen av Gud. Slik at det ikke blir noe annet tilbake enn den rene evnen til å motta Ham.

Lykken i den mystiske kjærlighet til Gud springer ut fra dette å være befridd for all selviskhet. Og dette skjer ved at hvert spor av hovmot er tilintetgjort. Ønsk ikke å bli opp-

(Forts. neste side.)

den selvopptatthet som umuliggjør all lykke.

*

Hvis det ikke fantes ydmykhet i verden, så ville alle mennesker tatt liv av seg for lenge siden.

*

NY:

Katolsk Bønnebok ved P. Aelred Squire, hft. kr. 13,—.
Ignace Lepp: Människän inför dödens mysterium
A. Alvarez: När livet mist sin mening

PLATER:

Archiv Bach: Messen, Motetten, Lieder 8 LP kr. 270,—.
Deutsche Grammophon: Beethoven — Streichquartette, Amadeuskvartetten, 10 LP Kr. 300,—.
Deutsche Grammophon: Bach: H-moll-messen 3 LP kr. 120,—.
Deutsche Grammophon: Heliodorserien, Chopin, Fant. Impromptu, Scerzo nr. 3, 4 mazurkas, Stefan Askenase kr. 29.50.
D. G., Resonanceserien, alle kr. 35.—.
Dvorák: Cellokonzert, Pierre Fournier.
Bruckner: Symphonie nr. 4, Eugen Jochum
Beethoven: Violinkonzerte 1+2, Romanzen 1+2. David Oistrach.
Beethoven: Eroica, 3. Klavierkonzert, Karl Böhm, Svatoslav Richter.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1 — Tlf. 20 72 48

9—16, lørdager 9—14

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Fortvilelse og ydmykhet...

(Forts. fra forrige side.)

høyet, men å bli ydmyket. Ikke å bli stor, bare liten i dine egne og verdens øyne. For den eneste vei til å nå denne lykke er å bli så liten at du sviner bort og forenes med Gud. Den eneste vei til å få del i Hans storhet er å gå gjennom din egen utilstrekkelighets nåløye.

Ydmykheten når sin fullkommenhet i denne forening med Gud. Bare Gud kan bringe deg til denne renhet gjennom de indre prøvelsers ild. Det vil være galt ikke å ønske denne fullkommenhet. For hva godt ville det være i å være ydmyk

på en slik måte at du hindres i å strebe etter all ydmykhets fullkommengjørelse?

*

Hvis et menneske eier sann ydmykhet, så vil ros ikke bringe ham ut av likevekt. Fordi han er holdt opp med å beskjeftige seg med seg selv og fordi han vet hvor det gode i ham kommer fra, så vil han ikke avslå ros. Den tilkommer den Gud som han elsker.

Et menneske som ikke er ydmyk, kan aldri ta imot ros på en naturlig måte. Han vet nok hvordan han skal oppføre seg. Han vet at denne ros tilkommer Gud og ikke ham selv. Men han gir den til Gud på en så klosset måte at det bare lykkes ham å henlede oppmerksomheten på seg selv.

Når man ennå ikke har lært

sann ydmykhet, så blir man urolig og forvirret av ros. Kanskje noen til og med blir utålmodige fordi de blir irritert over å merke sin egen uverdighet.

PORSGRUNN

**B. MOLAND
KOLONIAL**

Storgt. 157
Tlf. 51 520 — 51 521

KRISTIAN THOWSEN A/S

Glassmesterforretning
Speilfabrikk - Glassliperi
Lager av alle sorter glass

Byggmester

ANTON NIKOLAYSEN

Bergsbygda - Tlf. 10 795

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag enten på (02) 20 72 26 eller på (02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5, Oslo 1.

FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

BERGEN

Peter M.

KOLDERUP

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

BERGEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstysforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM

Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Tlf. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

NYGÅRDSGT. 19

FORSIKRINGSSELSKAPET **VESTA** LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET **HYGEA**

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Til den annen ytterlighet går mennesker som ikke har noen slags ydmykhet. De vil nyte ros når de får den på samme måte som en hund nyter et kjøttbein. Men de er slett ikke noe problem, de er så lette å gjennomskue akkurat som om de var figurer i en av Aristoteles farser.

Et helt ydmykt menneske tar imot ros på samme måte som et rent vindu tar imot solstrålene. Jo sterkere og mer intenst lyset er, jo mindre ser du mot glasset.

(Thomas Merton — fra «Seeds of Contemplation».)

I NESTE NUMMER

Sult er en utfordring til vår sivilisasjon. I neste nummer av ST. OLAV bringer vi bl. a. et intervju med Kølns kardinal Höffner og en artikkel av Unescos generaldirektør M'Bow om spørsmålet.

RED.

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. AS

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

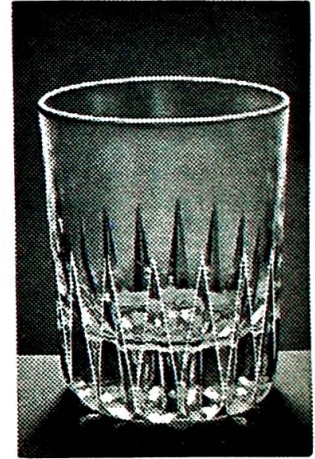
THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino”

Laget av tindrende klart glass.

Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.

Pris pr. stk. kr. 3,50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

jens j. Andersen

TOYENGT 2, Oslo

FILM

Jeg vet ikke om det er alminnelig kjent at Charles M. Schulz, som har skapt «Knøttene», eller «Peanuts» som de heter på engelsk, er en meget aktiv legpredikant i en amerikansk frimenighet. At denne herlige tegneserien også kan tolkes teologisk ble jeg først klar over for noen år siden, da jeg fant «The Gospel According to Peanuts» i en bokhandel i London — Bibelen i et peanøttskall, så å si — og oppdaget at det er skrevet solid og munter teologi på Charlie Brown og Linus og Snoopy og Lucy og Schrøder og alle de andre mini-voksne.

Tegneserien, som vi kjenner fra flere norske aviser og ukeblad, er jo utpreget stillestående. En drage som alltid faller ned i et tre, baseballutstyr og Snoopys hundehus er omtrent de eneste kulisser, og replikkene spiller en meget større rolle enn i vanlige tegneserier. Å omsette dette nok så stillestående handlingsinnholdet til en film må ha vært en vanskelig oppgave, men produsentene Lee Mendelson og Bill Melendez har løst den brilliant. Filmen varer bare i fem kvarter (og det gjør det dessverre vanskelig å sette den opp på norske kinoer hvor man er så tradisjonsbundet til to timers-programmene) og knytter sammen en tre fire historier.

Her møter vi Linus med suttekluten, («den åndelige tourniquet», som han kaller den), Snoopy med drømmen om å være jagerflyger, Schrøder nedsenket i sin musikk og helt uten sans for Lucys skamløse frierier, og

først og fremst Charlie Brown selv, den evige taper i livets strid, den permanente pessimist som forsøker om igjen og om igjen og om igjen, og som hver gang blir tatt ved nesen. Så mentalt tapsinnstillet er han at selv det å bli nr. to i en landsomfattende stavekonkurranse føles som et knusende nederlag. Dette er filmens hovedhistorie — beretningen om Charlie Brown i finalen, hvor kampen om bokstavens riktige rekkefølge til slutt står mellom ham selv og en eneste annen konkurrent, og hvor arme Charlie taper på et enkelt, og dertil ganske enkelt ord. Dessverre for norsk barnepublikum kunne denne stavekonkurransen på engelsk like gjerne vært på kinesisk, men moralen i historien er i alle fall ikke til å ta feil av. Charlie sleper seg knust hjem og går til sengs for nedrullede gardiner. Aldri mer kan han se sine venner i øynene — inntil Linus kommer på vennebesøk og forklarer ham at verden tross alt ikke er gått under. Og med langsom forundring i sitt kulerunde hode står Charlie opp og går ut — for å møte nye nederlag og nye daglige fall.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. ½ år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.

Neste
nummer
av St. Olav
kommer
20. september

Han er mennesket — også i et peanøttskall.

Knøttenes egen lille verden, helt uten voksne mennesker, er fint gjengitt, og noen av avsnittene — særlig der hvor Schrøder spiller Beethoven — er visuelle mesterverk, meget finere enn Walt Disneys berømte «Fantasia». Det er i det hele tatt en herlig film, litt lenger enn en preken, morsommere enn de fleste, og i sin humor oppbyggende.

Per Bang